

Kristina Elding

Utvecklingsstrateg

Överföring av ansvar för Skolbibliotekscentralen

Förslag till beslut

Kultur och fritidsnämnden beslutar

- att ställa sig bakom tjänsteskrivelsens förslag om att överföra ansvar för skolbibliotekscentralen från kultur- och fritidsnämnden till barn- och skolnämnden,
- att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att revidera kultur- och fritidsnämndens reglemente och stryka de delar som beskriver ansvar för skolbibliotekscentralen och att revidera barn- och skolnämndens reglemente utifrån tillkommande ansvar samt
- att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att överföra 573 tkr från kultur- och fritidsnämndens budget till barn- och skolnämndens budget, utifrån föreslagen förändring.

Sammanfattning

Skolbibliotekscentralen (SBC) är en central resurs för skolbiblioteken inom grundskolorna i Lund. SBC ger bland annat konsultativt stöd och driver nätverk kring skolbiblioteksfrågor. Kultur och fritidsnämnden ansvarar för Skolbibliotekscentralen, som därmed är den enda av kommunens skolbiblioteksverksamheter, som inte organiseras under någon av skolförvaltningarna.

Kultur- och fritidsförvaltningen och barn- och skolförvaltningen har under en tid arbetat för att möjliggöra en bättre integrering av skolbiblioteksverksamheten i skolans övriga pedagogiska verksamhet. Barn- och skolförvaltningen har under 2021 också ägnat särskild uppmärksamhet åt skolbiblioteksfrågor inom ramen för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete.

Under hösten 2021 har företrädare för förvaltningsledningarna vid kultur- och fritidsförvaltningen och barn- och skolförvaltningen i dialog gjort en översyn av skolbibliotekens nuläge och utveckling. Arbetet har resulterat i en samsyn kring att skolbiblioteksverksamheten i kommunen skulle gynnas av att ansvaret för skolbibliotekscentralens verksamhet flyttas från kultur-

2022-03-01

Diarienummer

KU 2021/0355

och fritidsnämnden till barn- och skolnämnden. En förflyttning av ansvaret är ett viktigt steg för att stärka skolans ansvar för skolbiblioteksverksamheten.

Därför föreslås respektive nämnd besluta att ställa sig bakom förslaget att flytta ansvaret för Skolbibliotekscentralen från kultur- och fritidsnämnden till barn- och skolnämnden samt att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att ändra i nämndernas respektive reglementen kring Skolbibliotekscentralen samt att reglera nämndernas nettokostnad utifrån föreslagen förändring.

Underlag för beslutet

- Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2022-03-01, (denna skrivelse)

Ärendet

Bakgrund

Skolbibliotekcentralen (SBC) är en central resurs för skolbiblioteken inom grundskolorna i Lund. SBC ger bland annat konsultativt stöd i skolbiblioteksfrågor samt samordnar och driver nätverk för erfarenhetsutbyte och kvalitetsutveckling för skolbibliotekarier respektive skolledare. Även om SBC:s uppdrag formellt gäller de kommunala grundskolorna bjuds även skolbibliotekarier på gymnasieskolorna och friskolorna in till utbildningar och nätverksträffar.

Tidigare har också den bokpool som utgjort komplement till skolbibliotekens eget mediebestånd varit en del av Skolbibliotekscentralens verksamhet. Vid halvårsskiftet 2021 upphörde kultur- och fritidsnämndens drift av bokpoolen, och under hösten 2021 har barn- och skolförvaltningen förberett för att ta över böckerna från bokpoolen från och med 2022.

De senaste åren har flera förändringar och förtydliganden gjorts kring skolbibliotekens uppdrag och organisation, på både statlig och kommunal nivå. Skolbibliotekens verksamhet regleras framför allt av Skollagen (2010:800) och Bibliotekslagen (2013:801). På kommunal nivå är Biblioteksplan för Lunds kommun, sedan 2018 det gemensamma styrdokumentet för kommunens folk- och skolbibliotek.

Skollagen slår fast att elever i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Rektor har, enligt skollagen ansvaret

2022-03-01

Diarienummer

KU 2021/0355

för att skolbiblioteket används i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.

2021 presenterades den statliga skolbiblioteksutredningen (Skolbibliotek för bildning och utbildning, SOU 2021:3), som bland annat pekar på att skolbiblioteken är viktiga för elevernas lärande, men att tillgång till och kvalitet i skolbiblioteksverksamheten varierar. Därför bör rektors ansvar för att skolbiblioteket inkluderas i skolans pedagogiska arbete ytterligare förtydligas.

Kultur- och fritidsförvaltningen och barn- och skolförvaltningen har under en tid arbetat för att möjliggöra en bättre integrering av skolbiblioteksverksamheten i skolans övriga pedagogiska verksamhet. Det har bland annat inneburit att chefskapet för de skolbibliotekarietjänster som arbetat inom barn och skolförvaltningen men haft sin närmsta chef inom kultur- och fritidsförvaltningen, i stället fått rektor som närmsta chef. Det har också varit ett led i att tydliggöra rektors ansvar för skolbiblioteket.

Barn- och skolförvaltningen har under 2021 ägnat särskild uppmärksamhet åt skolbiblioteksfrågor inom ramen för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete. Utgångspunkten för arbetet är skollagen, bibliotekslagen, nationella biblioteksstrategin, nationella digitaliseringsstrategin, den statliga skolbiblioteksutredningen samt Lunds kommuns biblioteksplan.

En gemensam handlingsplan för skolbiblioteken utifrån ett pedagogiskt perspektiv har tagits fram för samtliga kommunala grundskolor. Planen pekar bland annat ut ansvar och riktlinjer för skolbiblioteksverksamheten. Skolbiblioteksverksamheten har också följts upp som ett led i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete. Bland annat genomfördes en enkät kring nuläget för Lunds kommunala grundskolor under hösten 2021.

Enkäten visar på att en majoritet av skolorna har tillgång till ett skolbibliotek utrustat med både analoga och digitala medier alla dagar i veckan. Majoriteten av skolorna har tillgång till fackutbildad bibliotekarie. Barn- och skolförvaltningens kartläggning visar att samarbetet mellan skolbibliotek och undervisning bör stärkas - ett arbete som rektor leder och skolbibliotekarie och lärare har ett gemensamt ansvar att utveckla. I skolbibliotekariernas arbete med att stärka elevernas språkliga och digitala kompetens ytterligare ska den gemensamt framtagna Handlingsplan för digitalisering och Handlingsplan för skolbibliotek båda utgöra ett stöd framöver.

Föredragning

Förändringarna av skolbibliotekens uppdrag och organisation innebär att Skolbibliotekcentralen är den enda av kommunens

2022-03-01

Diarienummer

KU 2021/0355

skolbiblioteksverksamheter, som inte organiseras under någon av skolförvaltningarna. Uppdraget kräver nära kontakter med skolbibliotekarier, rektorer och ansvariga tjänstemän på barn- och skolförvaltningen.

I takt med att skolbiblioteken i kommunen utvecklats i linje med skollagen: med rektor som ansvarig för en skolbiblioteksverksamhet som integreras i skolans övriga pedagogiska arbete, har Skolbibliotekscentralen i kultur- och fritidsnämndens regi, organisatoriskt kommit allt längre ifrån skolbiblioteksverksamheten i grundskolan som SBC har i uppdrag att samordna och utveckla.

Arbetet för att stärka barns tillgång till litteratur, läsning samt medie- och informationskunskap, bygger på ett fortsatt gott samarbete mellan folk- och skolbibliotek i Lunds kommun och tydlighet i uppdrag och ansvarsfördelning. Som ett led i det samarbete som bedrivits mellan kultur- och fritidsförvaltningen och barn- och skolförvaltningen när det gäller möjlighet till en bättre integrering av skolbiblioteksverksamheten i skolans övriga pedagogiska verksamhet, har även Skolbibliotekscentralens uppdrag, verksamhet och organisation behandlats.

Under hösten 2021 har företrädare för förvaltningsledningarna vid kultur- och fritidsförvaltningen och barn- och skolförvaltningen i dialog gjort en översyn av skolbibliotekens nuläge och utveckling. Arbetet har utöver ovan presenterat underlag utgått från barn- och skolförvaltningens kvalitetsarbete 2021 och folkbibliotekets erfarenheter av att driva Skolbibliotekcentralen.

Bland annat konstateras följande gällande de kommunala grundskolornas skolbibliotek:

- De kommunala grundskolornas bibliotek behöver ytterligare utvecklas för att fullt ut uppfylla kraven i skollag, bibliotekslag och den kommunala biblioteksplanen, framför allt gäller det frågor kring skolbibliotekens bemanning, tillgänglighet och likvärdighet.
- Rektors ansvar för skolbibliotek behöver ytterligare stärkas
- Det behövs bättre och tydligare samordning av skolbiblioteksverksamheten.

Det har blivit allt svårare för folkbiblioteken att inom ramen för sitt uppdrag genom SBC stödja, samordna och utveckla skolbiblioteksverksamheten i kommunen, eftersom det innebär att en nämnd har i uppdrag att samordna och utveckla verksamhet som annan nämnd i grunden ansvarar för.

- Det behövs starkare koppling mellan planering, samordning och utveckling av skolbiblioteken och det övriga

2022-03-01

Diarienummer

KU 2021/0355

kvalitetsarbete som bedrivs inom barn- och skolförvaltningen.

- Det finns önskemål hos kommunens skolbibliotekarier om en bättre och tydligare samordning och utveckling av de kommunala grundskolornas bibliotek inom Barn- och skolförvaltningen.

Översynen av skolbiblioteksverksamhetens nuläge, utveckling, samordning och organisering har resulterat i en samsyn i båda förvaltningsledningarna om att skolbiblioteksverksamheten i kommunen skulle gynnas av att ansvaret för skolbibliotekcentralens verksamhet flyttas från kultur- och fritidsnämnden till barn- och skolnämnden. En förflyttning av ansvaret är ett viktigt steg för att stärka skolans ansvar för skolbiblioteksverksamheten i linje med den utveckling som beskrivits ovan.

Därför föreslås respektive nämnd besluta att ställa sig bakom förslaget att flytta ansvaret för skolbibliotekscentralen från kultur- och fritidsnämnden till barn- och skolnämnden.

Enligt kommunfullmäktiges reglemente för kultur- och fritidsnämnden åligger det kultur- och fritidsnämnden att ansvara för skolbibliotekscentral. Därför föreslås kultur- och fritidsnämnden respektive barn- och skolnämnden att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att ändra i kultur- och fritidsnämndens reglemente genom att stryka de delar som beskriver ansvar för Skolbibliotekscentralen och att revidera barn- och skolnämndens reglemente utifrån tillkommande ansvar.

Skolbibliotekscentralen i barn- och skolförvaltningens regi kommer även fortsättningsvis att upprätthålla de kommungemensamma nätverk kring skolbiblioteksfrågor som hittills bedrivits för samtliga skolbibliotek inom grundskolan med såväl kommunal huvudman som fristående huvudmän samt utbildningsförvaltningens skolbibliotek.

Förflyttningen av ansvar för Skolbibliotekscentralen påverkar inte folk- och skolbibliotekens samarbete kring bibliotekssystemet. Folkbiblioteket kommer även fortsättningsvis att ansvara för det gemensamma bibliotekssystemet och underhåll av katalogposterna enligt en separat överenskommelse mellan folkbiblioteket och barn- och skol- respektive utbildningsförvaltningen.

Skolbibliotekscentralen i barn- och skolförvaltningens regi kommer även framöver att fungera som en samordnande kontakt med folkbiblioteken kring grundskolebibliotekens system- och katalogfrågor.

2022-03-01

Diarienummer

KU 2021/0355

Beredning

Beredning av ärendet har gjorts av sakkunniga tjänstemän på kultur- och fritidsförvaltningen och barn- och skolförvaltningen. Tjänsteskrivelser med likalydande att-satser har tagits för respektive nämnd.

Som ett led i beredningen av ärendet kommer förvaltningarna, i samråd med fackliga företrädare och representanter från skolbiblioteksverksamheten, göra en konsekvensanalys för att lyfta fördelar och risker med förändringen ur ett verksamhetsperspektiv. Ärendet är förankrat hos utbildningsförvaltningen.

Barnets bästa

Beslutet avser inte någon förändring av skolbibliotekscentralens uppdrag och påverkar därmed inte eleverna direkt, utan är en organisatorisk justering i linje med de senaste årens förtydliganden av skolans och rektors ansvar för skolbiblioteksverksamheten. Berörda förvaltningars bedömning är att skolbiblioteksverksamheten och därmed också eleverna i kommunen på sikt gynnas av att den samordnande funktionen tillhör barn- och skolförvaltningen.

Ekonomiska konsekvenser

Kostnaderna för Skolbibliotekscentralen motsvarar kostnaden för en heltidstjänst som skolbiblioteksutvecklare. Tjänsten som skolbiblioteksutvecklare inom Folkbiblioteken i Lund är för närvarande vakant.

I beslutet föreslås KF att i EVP justera nämndernas nettokostnadsram till följd av den föreslagna förändringen motsvarande 573 tkr.

Utöver skolbibliotekscentralens personalkostnader ansöker Lunds kommun årligen om inköpsstöd från Statens kulturråd för samtliga bibliotek i kommunen (folk- och skolbibliotek). Inköpsstödet syftar till att främja barns och ungas intresse för läsning genom ökad tillgång till litteratur och medier. Förutsättningarna för att beviljas stöd är att kommunen har en politiskt antagen biblioteksplan och att kommunens totala anslag för medier under ansökningsåret inte är lägre än under föregående år.

Folkbiblioteket ansvarar för att ansöka om inköpsstöd och Lund har hittills beviljats stöd årligen som fördelats mellan folk- och skolbiblioteken. 2021 uppgick inköpsstödet till totalt 400 tkr, varav 200 tkr fördelats till skolbiblioteken. Skolbibliotekscentralen har ansvarat för att fördela skolbibliotekens del utifrån aktuella

2022-03-01

Diarienummer

KU 2021/0355

prioriteringar och detta ansvar flyttas genom detta beslut till barn- och skolförvaltningen.

Mårten Hafström
Kultur- och fritidsdirektör

Karin Runevad
TF Bibliotekschef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:

Barn- och skolnämnden

Kommunstyrelsen

För kännedom:

Utbildningsnämnden